

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1
(Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. VAS-9 redakcija)

12-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS“

(*Žin.*, 2004, Nr. 20-616; Nr. 105-3931; 2005, Nr. 127-4598; Nr. 130 (atit.); 2007, Nr. 1-50; 2008, Nr. 109-4183; Nr. 145-5849)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti ilgalaikio materialiojo turto apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Standartas taikomas registruojant apskaitoje ilgalaikį materialųjį turtą, nustatant jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainą, nusidėvėjimą, perkainojant jį, atliekant kitas su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusias ūkines operacijas ar registruojant ūkinius įvykius, išskyrus tuos atvejus, kai kiti verslo apskaitos standartai reikalauja ar leidžia šį turtą ar su juo susijusias ūkines operacijas ir ūkinius įvykius registruoti apskaitoje kitaip.

3. Žemės ūkio ir neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos veikloje naudojamas ilgalaikis materialusis turtas, kuris nepriskiriamas biologiniam turtui ar neatkuriamiems gamtos ištekliams, apskaitoje registruojamas šio standarto nustatyta tvarka.

4. Biologinis turtas, nesusijęs su žemės ūkio veikla, registruojamas apskaitoje šio standarto nustatyta tvarka.

5. Pagal nuomos, finansinės nuomos ir panaudos sutartis valdomo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nustatyta tvarka, o jo apskaitai taikomos šio standarto nuostatos, jei jos neprieštarauja 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nuostatom.

6. Standartas netaikomas:

6.1. Biologinio turto, susijusio su žemės ūkio veikla, apskaitai. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 17-asis verslo apskaitos standartas „Biologinis turtas“.

6.2. Mineralų, naftos, gamtinių dujų ir kitų neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos apskaitai.

6.3. Miškų urėdijų patikėjimo teise valdomos miško žemės ir miško apskaitai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 7 straipsnio nuostatą (Žin. 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161), kad žemės ir miško vertė į apskaitą neįtraukiama, perkant mišką su žeme, miškų urėdijų apskaitoje registruojamas pinigų ir nepaskirstytojo pelno sumažėjimas.

6.4. Turto, kurio pardavimas yra įmonės tipinė veikla, apskaitai taikomos 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Turto balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodytas balanse.

Biologinis turtas – augalai ir gyvūnai.

Ilgalaikis materialusis turtas – tai materialusis turtas:

- a) kuris skirtas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams;
- b) kuris numatomas naudoti ilgiau nei vienerius metus;
- c) kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę.

Turto nuvertėjimas – į apskaitą įtraukto turto vieneto balansinės vertės sumažėjimas.

Investicinis turtas – ilgalaikis materialusis turtas (žemė, pastatai ar jų dalis arba žemė kartu su pastatais), kurį jo savininkas arba jo gavėjas pagal finansinės nuomos sutartį laiko tik pajamoms iš to turto nuomos ir (arba) to turto vertės padidėjimo gauti, išskyrus:

- a) turta, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams;
- b) turta, kurio pardavimas yra įmonės tipinė veikla.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto vertė įsigyjant ar pasigaminant turta.

Likutinė vertė – suma, kuri apskaičiuojama prie ilgalaikio materialiojo ar nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridėdant arba iš jos atimant visas turto vertės pokyčių (tikrosios vertės pasikeitimo, perkainojimo) sumas ir atimant sukauptą nusidėvėjimo ar amortizacijos sumą.

Likvidacinė vertė – suma, kurią pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už turta, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.

Naudingo tarnavimo laikas – laikotarpis, per kurį įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turta, arba gaminių, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turta, skaičius.

Nudėvimoji vertė – suma, gaunama iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos atėmus nustatytą jo likvidacinę vertę.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas – sistemingas turto nudėvimosios vertės paskirstymas per jo naudingo tarnavimo laiką.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba už kurią gali būti įskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti arba parduoti turta arba įskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

III. TURTO PRISKYRIMAS ILGALAIKIAM MATERIALIAJAM TURTUI

7. Materialusis turtas turi būti priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jis atitinka visus šiuos požymius:

- 7.1. įmonė ketina jį naudoti ilgiau nei vienerius metus;
- 7.2. įmonė pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimais laikotarpiais;
- 7.3. įmonė gali patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;
- 7.4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto savikainą, įmonės nusistatytą kiekvienai turto grupei;
- 7.5. įmonei yra perduota su materialiuoju turtu susijusi rizika.

8. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kai įmonė įgyja teisę valdyti, naudoti materialųjį turta ir juo disponuoti, tampa atsakinga už materialųjį turta ir jai priklauso materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai aptariamas sutartyje. Jei turtas priklauso įmonei nuosavybės teise arba įmonė valdo, naudoja turta ir juo disponuoja patikėjimo teise ir sutartyje nenumatytas kitas rizikos perdavimo momentas, laikoma, kad su

turtu susijusi rizika įmonei perduota sutarties sudarymo momentu. Nustatant, ar su turtu susijusi rizika yra perduota įmonei, būtina laikytis turinio svarbos principo, o ne formalių reikalavimų.

9. Materialusis turtas, sudarantis prielaidas įmonei veikti būsimais laikotarpiais, nors ir neduodantis tiesioginės ekonominės naudos, pripažįstamas ilgalaikiu turtu (pavyzdžiui, turtas, įsigytas darbo saugos, gamtosaugos, valdymo tikslams).

10. Jei įmonė ketina įsigyti materialųjį turtą, kuris teiks jai ekonominės naudos naudojamas ilgiau kaip vienerius metus, iš anksto už tokį turtą sumokėtos sumos turi būti priskiriamos kitam ilgalaikiam materialiajam turtui. Ilgalaikiam materialiajam turtui taip pat priskiriamas gautas, bet dar nepradėtas naudoti arba nebaigtas komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas. Šiame punkte nurodytas turtas apskaitoje registruojamas atskirai.

IV. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO (PASIGAMINIMO) SAVIKAINA

11. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

12. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą sudaro:

12.1. įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kito sunaudoto turto vertė);

12.2. atvežimo išlaidos;

12.3. muitai, akcizai ir kiti negražinami mokesčiai;

12.4. projektavimo darbų išlaidos;

12.5. sumontavimo išlaidos;

12.6. instaliacijos išlaidos;

12.7. paruošimo naudoti išlaidos;

12.8. remonto, atlikto iki turto naudojimo pradžios, išlaidos;

12.9. išbandymo išlaidos;

12.10. infrastruktūros ir turto registravimo išlaidos;

12.11. žemės sklypo ir statybos aikštelės paruošimo išlaidos;

12.12. numatomos išmontavimo, išvežimo, gamybos vietos sutvarkymo išlaidos, jei jos atitinka įsipareigojimų arba atidėjinių apibrėžimą;

12.13. kitos tiesiogiai su turto įsigijimu susijusios išlaidos.

13. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas gražinamas pridėtinės vertės mokestis. Negražinamą pridėtinės vertės mokestį įmonė gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą.

14. Palūkanos į turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįskaičiuojamos. Jos pripažįstamos atitinkamų ataskaitinių laikotarpių sąnaudomis.

15. Veiklos sąnaudos į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįtraukiamos.

16. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina apskaičiuojama prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, sudedamųjų dalių ir detalių, sunaudotų gaminant ilgalaikį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) šio turto gamybos išlaidas.

17. Savoms reikmėms statomo (gaminamo) turto savikaina nustatoma pagal tuos pačius principus, kaip ir įsigyjant turtą. Jei turtas statomas (gaminamas) ir savoms reikmėms, ir parduoti, savoms reikmėms gaminamo turto savikaina turi būti nustatoma taip pat, kaip ir parduoti gaminamo turto savikaina. Jei savoms reikmėms statant (gaminant) turtą atsiranda papildomų (viršnormatyvinių) medžiagų ar darbo jėgos sąnaudų, jos į turto pasigaminimo

savikainą neištraukiamos ir pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis. Taip pat į pasigaminimo savikainą negalima įtraukti jokios vidaus pelno dalies.

18. Jei turtas įsigyjamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir jei sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama visą mokėtiną sumą diskontuojant iki dabartinės vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Visos mokėtinės sumos ir diskontuojant gautos mokėtinės sumos skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.

Punktas pakeistas:

Nr. VAS-13, 2008-12-08, Žin., 2008, Nr. 145-5849 (2008-12-18)

19. Jei įmonė ilgalaikį materialųjį turtą gauna iš savininkų turtinių įnašų forma, jo įsigijimo savikainą sudaro savininkų susirinkimo arba savininko patvirtinta turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir visos su jo įregistravimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos.

20. Neatlygintinai gauto (dovanoto) ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente patvirtinta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir su šio turto gavimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos.

21. Kai turto vertė nenurodyta, gauto ilgalaikio materialiojo turto vertę, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę, jei yra aktyvioji to turto rinka arba jei tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta.

22. Jei neatlygintinai gauto materialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, nemokamai ar už labai mažą kainą gauto turto įsigijimo savikaina laikoma išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu naudoti, suma.

23. Jei materialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, o neatlygintinai gaunant materialųjį turtą nepatiriama jokių išlaidų, šio turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui.

24. Patikėjimo teise valdomo turto įsigijimo savikaina yra ta, kuri nurodyta perdavimo akte. Jei perdavimo akte vertė nenurodyta, ją nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę.

25. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti įsigyjamas mainais į kitą turtą.

26. Mainais gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant tiesiogines, su to turto mainais susijusias išlaidas.

27. Jei ilgalaikis materialusis turtas įsigyjamas mainais į kitą turtą, o mainų sutartyje vertė nenurodyta, tai įsigytas ilgalaikis materialusis turtas įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte. Jei įsigyjamo ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, jis užregistruojamas už jį perduoto turto tikrąja verte. Jeigu mainomo turto tikrosios vertės nustatyti negalima, ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina laikoma už jį perduoto turto balansinę vertę.

28. Mainais perduodamo turto tikroji vertė gali būti didesnė arba mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju turto tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas pripažįstamas pelnu (nuostoliais) iš ilgalaikio materialiojo turto mainų.

V. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO, REKONSTRAVIMO IR REMONTO IŠLAIDŲ APSKAITA

29. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, per kurį jos buvo patirtos, veiklos sąnaudoms, jei pagal įmonės apskaitos politiką jos nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai.

30. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir remonto darbų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų suteikiamo rezultato.

31. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pailgina turto naudingo tarnavimo laiką ir pagerina jo naudingąsias savybes, šių darbų vertė didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas.

32. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina turto naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina.

33. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių, bet pailgina jo naudingo tarnavimo laiką, šių darbų vertė turi būti padidinta turto įsigijimo savikaina ir patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas. Šio turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, kada buvo patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas, turi būti nudėvima per likusį patikslintą naudingo tarnavimo laiką. Tokių darbų pavyzdys gali būti pastato remontas, kuris pailgina jo naudingo tarnavimo laiką.

34. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių ir nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

35. Kai kuriais atvejais ilgalaikis materialusis turtas turi būti remontuojamas pagal techninio eksploatavimo ar panašios dokumentacijos reikalavimus ir joje nustatytais periodais, kad būtų užtikrinamas saugus ir patikimas jo naudojimas. Šiuo atveju remonto išlaidas įmonė turi pripažinti turtu ir nudėvėti per laikotarpį iki kito numatomo to turto remonto.

36. Pagal techninio eksploatavimo ar panašios dokumentacijos sąlygas kai kurias ilgalaikio materialiojo turto dalis gali pririnkti keisti, nes jų naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo viso turto, kuriam jos priklauso, naudingo tarnavimo laiko. Jei tokių dalių įsigijimo (pasigaminimo) savikainą galima patikimai nustatyti ir ji ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę, įmonė turėtų jas registruoti ir nudėvėti kaip atskirą ilgalaikio materialiojo turto vienetą (pavyzdžiui, lėktuvo fiuzeliažas ir jo variklis).

37. Jei dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė, remonto išlaidos turi būti sumažintos kompensuojama suma. Jei kompensuojama suma yra didesnė už remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis.

VI. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

38. Ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus investicinį, jį įsigijus ar pasigaminus, registruojamas apskaitoje įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

38.1. įsigijimo savikaina;

38.2. perkainota vertė.

39. Atskiroms turto grupėms gali būti taikomi skirtingi apskaitos būdai.

40. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje registruoti įsigijimo savikaina, tai finansinėse ataskaitose jis parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukaupta nusidėvėjimo ir jo vertės sumažėjimo sumos.

41. Ilgalaikio materialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

42. Jei įmonė keičia nustatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, tai laikoma apskaitos politikos pakeitimu. Patvirtinus didesnę minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę, visi turto vienetai, kurių vertė pasidaro mažesnė už naujai patvirtintą minimalią vertę, jau neatitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijų, todėl jie iškeliami iš ilgalaikio materialiojo turto. Apskaitos politikos pakeitimas turi būti parodytas 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

43. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta taikyti perkainotos vertės būdą, ilgalaikis turtas apskaitoje registruojamas išigijimo savikaina, vėliau jis perkainojamas (turto balansinė vertė padidinama (ar sumažinama) iki to turto tikrosios vertės) ir apskaitoje užregistruojamas vertės pokytis. Finansinėse ataskaitose turtas parodomas perkainota verte, iš jos atėmus sukauptą nusidėvėjimo ir turto vertės sumažėjimo sumas.

44. Jei ilgalaikio turto apskaitos politikoje numatyta perkainoti ilgalaikį materialųjį turtą, perkainojimas turi būti atliekamas periodiškai, bet ne rečiau kaip kas penkerius metus.

45. Jei ilgalaikio materialiojo turto (viso ar tam tikros jo grupės) tikroji vertė reikšmingai kinta, tokį turtą reikia perkainoti dažniau.

46. Jei perkainojamas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, turi būti perkainojama ir visa ilgalaikio materialiojo turto grupė, kuriai tas turto vienetas priklauso. Visas vienai turto grupei priskiriamas turtas turi būti perkainojamas tuo pačiu metu.

47. Ilgalaikio materialiojo turto grupę sudaro panašaus pobūdžio ir naudojimo įmonės veikloje turtas. Turto grupių skaičių ir rūšis įmonė nustato savo nuožiūra. Ilgalaikio materialiojo turto grupių pavyzdžiai:

47.1. žemė;

47.2. pastatai ir statiniai;

47.3. mašinos ir įrenginiai;

47.4. transporto priemonės;

47.5. kita įranga;

47.6. statomas ar rekonstruojamas ilgalaikis materialusis turtas;

47.7. kitas materialusis turtas;

47.8. investicinis turtas;

47.9. laikinai nenaudojamas turtas.

48. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, apskaitoje registruojama ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma ir perkainojimo rezervas (rezultatai).

49. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė sumažėja, apskaitoje registruojama ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo suma ir pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo, jei anksčiau šio turto vertė perkainojant nebuvo padidinta.

50. Jei anksčiau ilgalaikio turto vienetas buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, sumažėjus turto vertei, apskaitoje registruojama turto vertės sumažėjimo suma ir mažinamas perkainojimo rezervas (rezultatai). Jei to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) suma yra mažesnė už turto vertės sumažėjimo sumą, ta dalis, kuri viršija perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo.

51. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, tačiau anksčiau šio turto vertė buvo sumažėjusi ir dėl to buvo pripažintos sąnaudos, apskaitoje registruojama turto vertės padidėjimo suma ir sąnaudos sumažinamos tokia suma, kuri anksčiau buvo pripažinta sąnaudomis, o likusi dalis įtraukiama į perkainojimo rezervą (rezultatus).

VII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUSIDĖVĖJIMAS

52. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudojimo laiko. Skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turto nusidėvėjimas.

53. Žemė yra neriboto naudojimo laiko turtas, todėl jos nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

54. Parengus ilgalaikį materialųjį turtą naudoti, jo nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos.

55. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo, perleidimo, priskyrimo investiciniam turtui, kuris bus apskaitomas tikrąja verte, ar kitokio perdavimo arba kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą.

56. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:

56.1. planuojamą naudingo tarnavimo laiką;

56.2. planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką;

56.3. technologijų ir ekonominę pažangą, morališkai sendinančią turtą;

56.4. teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką;

56.5. įmonės nusistatytą ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę.

57. Nudėvimoji ilgalaikio materialiojo turto vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atimant nustatytą likvidacinę vertę. Likvidacinę vertę nustato įmonė.

58. Nusistatyta ilgalaikio materialiojo turto metinė nusidėvėjimo norma, naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos. Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, kada buvo patikslinta nusidėvėjimo skaičiavimo norma, naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti nudėvima per likusį patikslintą turto naudingo tarnavimo laiką.

59. Taikomi šie ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai:

59.1. tiesiogiai proporcingas (tiesinis);

59.2. produkcijos;

59.3. metų skaičiaus;

59.4. dvigubai mažėjančios vertės.

60. Metų skaičiaus ir dvigubai mažėjančios vertės metodai nerekomenduojami taikyti, kai skaičiuojamas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas, išskyrus tuos atvejus, kai tai reikalinga norint teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus ir turto teikiamą ekonominę naudą.

61. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V1 - V2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

62. Tam tikro ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma, apskaičiuojama produkcijos metodu, priklauso nuo šiuo turto vienetu pagamintos produkcijos ar atliktų paslaugų kiekio. Taikant šį metodą, nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times P}{P_{max}}, \text{ kur}$$

N – nusidėvėjimo suma, tenkanti pagamintai produkcijai (atliktoms paslaugoms);

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis;

P_{max} – maksimalus ilgalaikio turto objektu pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis.

63. Metų skaičiaus metodu nusidėvėjimo suma skaičiuojama nuo įsigijimo savikainos, tačiau pirmaisiais turto naudojimo metais į gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą įskaičiuojama didžiausia nusidėvėjimo suma, antraisiais – mažesnė negu pirmaisiais, o trečiaisiais ir dar vėlesniais metais – tolygiai mažėjanti nusidėvėjimo suma, atsižvelgiant į pasirinktą turto naudojimo laiką. Taikant metų skaičiaus metodą, nusidėvėjimo suma skaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times (T-i+1) \times 2}{T \times (T+1)}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais;

i – metai, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, kur „i“ mažiau arba lygu „T“.

64. Taikant dvigubai mažėjančios vertės metodą, nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo objekto likutinės vertės pagal du kartus padidintą procentą. Taikant šį metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = L \times n; n = \frac{100 \text{ procentų}}{T} \times 2, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

L – ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė;

n – nusidėvėjimo procentas;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

Pirmaisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N1 = L1 \times n, \text{ kur}$$

$$L1 = V1,$$

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

Antraisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N2 = L2 \times n, \text{ kur } L2 = L1 - N1.$$

Trečiaisiais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$N3 = L3 \times n, \text{ kur } L3 = L2 - N2.$$

Ketvirtaisiais ir po jų einančiais, ir dar kitais „i“-aisiais metais (išskyrus paskutinius turto naudojimo metus) nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$Ni = Li \times n, \text{ kur } Li = Li - 1 - Ni - 1.$$

Paskutiniais turto naudojimo metais nusidėvėjimas skaičiuojamas:

$$Np = Lp - 1 - V2, \text{ kur } V2 - \text{ ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė.}$$

65. Ilgalaikio materialiojo turto objektus, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, įmonė gali nusistatyti pati. Tai gali būti:

65.1. identiškų vienarūšių turto vienetų grupė;

65.2. atskiras turto vienetas;

65.3. turto vieneto sudedamoji dalis, jeigu jos naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo to turto, kurio sudedamoji dalis ji yra, naudingo tarnavimo laiko ir jeigu įmanoma nustatyti šios dalies įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

66. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

67. Jei ilgalaikis materialusis turtas yra perkainojamas ar jo vertė buvo patikslinta dėl remonto ar nuvertėjimo, jo nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo iš naujo nustatytos vertės.

68. Nusidėvėjimo suma turi būti pripažinta sąnaudomis kiekvieną atskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

69. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, turto likvidacinė vertė ir naudingo tarnavimo laikas turi būti periodiškai, bet ne rečiau kaip metinių finansinių ataskaitų datą, peržiūrimi. Jei pastebėtas reikšmingas laukiamos iš to turto ekonominės naudos pasikeitimas, nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, likvidacinė vertė ar naudingo tarnavimo laikas turi būti pakeisti taip, kad atitiktų pasikeitusią situaciją.

70. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodo pakeitimas laikomas apskaitos politikos pakeitimu, o naudingo tarnavimo laiko ir likvidacinės vertės pakeitimas – apskaitinio įvertinimo pakeitimu. Apskaitos politikos ir apskaitinių įvertinimų pakeitimo registravimo apskaitoje reikalavimus nustato 7-asis verslo apskaitos standartas „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“.

VIII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NURAŠYMAS

71. Jeigu apskaitoje užregistruotas ilgalaikis materialusis turtas neatitinka priskyrimo ilgalaikiam materialiajam turtui požymių, jis iškeliamas iš ilgalaikio materialiojo turto.

72. Nurašius visiškai nudėvėtą turtą, gautos dalys ar medžiagos apskaitoje registruojamos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte. Jei nurašyto turto likvidacinė vertė didesnė už gautų dalių ir medžiagų grynąją galimo realizavimo vertę, skirtumas pripažįstamas atskaitinio

laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo, jei likvidacinė vertė mažesnė – ataskaitinio laikotarpio pelnu.

73. Jei nurašomas turtas ne visiškai nudėvėtas, nenudėvėta vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Jei išmontavus turtą gaunamos dalys ar medžiagos, jos apskaitoje registruojamos grynąja galimo realizavimo verte atsargų sąskaitoje, atitinkamai mažinant dėl turto nurašymo patirtą nuostolį.

74. Ilgalaikio materialiojo turto perleidimas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, visas to turto vertės pokyčių sumas ir sukauptą to turto nusidėvėjimo sumą. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas perleidimo sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai apskaičiuojami iš pajamų, uždirbtų perleidus turtą, atimant parduoto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

75. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris nebebus naudojamas įmonės veikloje ir kuri įmonė ketina parduoti, išskyrus investicinį turtą, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte tą dieną, nuo kurios turtas nenaudojamas. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

76. Ilgalaikis materialusis turtas atsargų sąskaitoje turi būti registruojamas ir laikomas parduoti tik tada, kai jis atitinka visus šiuos kriterijus:

76.1. Dabartinės būklės turtą, esant įprastoms pardavimo sąlygoms, galima greitai parduoti.

76.2. Jo pardavimas turi būti labai tikėtinas. Turto pardavimas yra labai tikėtinas, kai:

76.2.1. tokiu turtu yra aktyviai prekiaujama rinkoje;

76.2.2. to turto pardavimas yra pradėtas, vykdoma aktyvi pirkėjo paieška ir neketinama atsisakyti jį parduoti;

76.2.3. turtą planuojama parduoti per 12 mėnesių nuo jo užregistravimo atsargų sąskaitoje datos.

76.3. Jei toks turtas neparduodamas per 12 mėnesių nuo perkėlimo į atsargas datos, jis ir toliau gali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje, jei jis nebuvo parduotas dėl nuo įmonės nepriklausomų aplinkybių, bet įmonė neatsisakė tikslo šį turtą parduoti ir tikėtina, kad artimiausiu metu jis bus parduotas.

77. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas, kuris anksčiau buvo perkeltas į atsargų sąskaitą, jau neatitinka 76 punkte nurodytų kriterijų, jis negali būti apskaitomas atsargų sąskaitoje.

78. Jeigu perleidžiamas atsargų sąskaitoje apskaitomas turtas, pelno (nuostolių) ataskaitos eilutėje „Kita veikla“ parodomas sandorio rezultatas. Perleidus tokį turtą, pelnas ar nuostoliai apskaičiuojami iš uždirbtų pajamų atimant parduoto turto balansinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

79. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris laikinai nenaudojamas įmonės veikloje, apskaitoje registruojamas atskiroje sąskaitoje. Balanse šis turtas parodomas toje pačioje turto grupėje, kuriai jis buvo priskirtas, kol buvo naudojamas. Aiškinamajame rašte turi būti pateikiama informacija apie laikinai nenaudojamą turtą.

80. Jei turtas prarandamas dėl vagystės ar kitų priežasčių, nuostoliai, jei nėra galimybės jų kompensuoti, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo. Jei pagrįstai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jei numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto turto vertę, likusi suma pripažįstama nuostoliais.

81. Jei turtas prarandamas dėl stichinių nelaimių ar kitų gamtos reiškinių, kurie nebūdingi tai vietai, dėl šio turto praradimo atsiradę nuostoliai, jei negalima jų kompensuoti, pripažįstami

netekimais. Tą ataskaitinį laikotarpį, kai pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina, atitinkamai sumažinant netekimų sumą.

82. Jei ilgalaikis materialusis turtas prarandamas ar patiriama nuostolių dėl gamtos reiškinių, kurie būdingi tai vietai, tokie nuostoliai pripažįstami ataskaitinio laikotarpio įprastinės veiklos nuostoliais dėl turto praradimo. Jei pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma, atitinkamai sumažinant nuostolius dėl turto praradimo.

83. Jei nurašomas turtas buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, perkainojimo rezervas turi būti atitinkamai sumažinamas. Perkainojimo rezervo (rezultatų) apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

IX. INVESTICINIO TURTO APSKAITA

84. Turtas gali būti priskiriamas investiciniam turtui ir finansinėse ataskaitose parodomas tik tada, kai šis turtas atitinka investicinio turto apibrėžimą. Investicinio turto paskirtis – gauti pajamų tik iš nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo.

85. Įsigytas investicinis turtas apskaitoje registruojamas vadovaujantis šio standarto 11 punktu. Vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

85.1. įsigijimo savikaina;

85.2. tikrąja verte.

86. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas įsigijimo savikainos būdas, skaičiuojamas investicinio turto nusidėvėjimas. Finansinėse ataskaitose investicinis turtas parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukaupta nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo sumos.

87. Išlaidos, kurios sudaro investicinio turto įsigijimo savikainą, nustatomos vadovaujantis šio standarto 12 punktu.

88. Investicinio turto vertė mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

89. Investicinio turto, kuris finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina, remonto išlaidos registruojamos šio standarto 31, 32, 33, 34 punktuose nustatyta tvarka.

90. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas tikrosios vertės būdas, turto nusidėvėjimas neskaiciuojamas. Investicinio turto tikroji vertė tikslinama kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, jos pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliu pelno (nuostolių) ataskaitoje.

91. Investicinio turto, parodyto finansinėse ataskaitose tikrąja verte, remonto išlaidos pripažįstamos laikotarpio, per kurį jos buvo patirtos, sąnaudomis.

92. Jei turtas, anksčiau naudotas prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, pradedamas laikyti tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti, jis iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių turi būti perkeliamas į investicinio turto grupę tą dieną, kai pradedamas laikyti tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti.

93. Jei turtas, anksčiau laikytas tik pajamoms iš nuomos ir (arba) vertės padidėjimo gauti, pradedamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, jis iš investicinio turto grupės turi būti perkeliamas į kitas ilgalaikio materialiojo turto grupes tą dieną, kai pradedamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams.

94. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, perkeltą turta iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas įsigijimo savikaina, į investicinio turto grupę, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir sukauptas nusidėvėjimas laikomas investicinio turto įsigijimo savikaina ir sukaupu nusidėvėjimu.

95. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, perkeltą turta iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, į investicinio turto grupę, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir perkainotos vertės dalis laikoma investicinio turto įsigijimo savikaina. Sukauptas įsigijimo savikainos ir perkainotos vertės dalies nusidėvėjimas laikomas sukaupu investicinio turto nusidėvėjimu. Kai investicinis turtas nudėvimas arba nuvertėja, tai nepanaudota perkeliama turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis turi būti mažinama didinant nepaskirstytą pelną (mažinant nuostolius).

96. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąja verte būdą, perkeltą turta iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių į investicinio turto grupę, perkeliama turto balansinė vertė laikoma investicinio turto įsigijimo savikaina. Perkėlimo dieną įvertinus investicinį turta tikrąja verte, įsigijimo savikainos ir tikrosios vertės skirtumas parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

97. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąja verte būdą, perkeltą turta iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, į investicinio turto grupę, sumažinama nepanaudota perkeliama turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis ir padidinamas nepaskirstytasis pelnas (mažinami nuostoliai).

98. Investicinį turta, kuris finansinėse ataskaitose parodomas tikrąja verte, perkėlus į kitas turto grupes, jo įsigijimo savikaina yra paskutinė žinoma to turto tikroji vertė.

99. To paties turto viena dalis gali būti laikoma tik pajamoms iš turto nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo gauti, o kita dalis naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams. Tokios turto dalys finansinėse ataskaitose turi būti parodomos:

99.1. atskirai, jei kiekviena iš jų sudaro reikšmingą to turto dalį. Turto dalis, laikoma tik pajamoms iš nuomos ir (ar) vertės padidėjimo gauti, parodoma investicinio turto grupėje. Turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, parodoma žemės ar pastatų grupėje;

99.2. investicinio turto grupėje, jei turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, sudaro nereikšmingą to turto dalį;

99.3. žemės ar pastatų grupėje, jei turto dalis, laikoma tik pajamoms iš nuomos ir (ar) vertės padidėjimo gauti, sudaro nereikšmingą to turto dalį.

X. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

100. Aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama:

100.1. kiekvienos ilgalaikio materialiojo, investicinio turto, parodomo metinėse finansinėse ataskaitose įsigijimo savikaina, grupės:

100.1.1. įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.1.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

100.1.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

100.1.4. nurašyto turto vertė;

100.1.5. vertės sumažėjimo suma;

100.1.6. per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotas nusidėvėjimas;

100.1.7. sukauptas nusidėvėjimas ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.1.8. likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.2. kiekvienos investicinio turto, parodomo finansinėse ataskaitose tikraja verte, grupės:

100.2.1. balansinė vertė laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

100.2.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

100.2.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

100.2.4. nurašyto turto vertė;

100.2.5. per ataskaitinį laikotarpį iš kitų turto grupių į investicinio turto grupę ir iš investicinio turto grupės į kitas grupes perkeltą turto vertė;

100.2.6. tikrosios vertės pokytis per finansinius metus.

100.3. pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas pelnas ar nuostoliai dėl investicinio turto tikrosios vertės pasikeitimo ir pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnis, kuriame jie parodyti;

100.4. reikšmingos prielaidos ir metodai, kuriais remiantis nustatoma investicinio turto tikroji vertė;

100.5. ilgalaikio materialiojo ir investicinio turto apskaitos politika ir jos pakeitimai;

100.6. įmonės nusistatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertė;

100.7. turto įkeitimas ir kiti nuosavybės teisių apribojimai;

100.8. apskaitinių įvertinimų pakeitimai;

100.9. taikomi ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir nusidėvėjimo normos pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes;

100.10. priežastys, dėl kurių buvo perkainotas turtas, perkainojimo periodiškumas ir perkainojimo rezultatas;

100.11. visiškai nudėvėtas turtas, kuris dar naudojamas, ir jo įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, jei tokio turto yra;

100.12. jei viena to paties turto dalis naudojama tik pajamoms iš turto nuomos ir (arba) turto vertės padidėjimo gauti, o kita dalis – prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, tų dalių reikšmingumo nustatymo kriterijai, dydis ir vertės.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

101. Jei indeksuotas įmonės ilgalaikis materialusis turtas neatitinka šio standarto reikalavimo, kad jį būtų galima registruoti apskaitoje ir parodyti finansinėse ataskaitose įsigijimo savikaina arba perkainota verte, ir jei indeksuota ilgalaikio materialiojo turto vertė nekoreguojama, tai per to ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką įmonė privalo metinėse finansinėse ataskaitose atskleisti indeksavimo poveikį turto balansinei vertei.

102. Nauja standarto redakcija taikoma sudarant 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas, ji taip pat gali būti taikoma ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.